

ouders in beeld

Radiofragment: Echt gebeurd, Aflevering: 'Thuiskomen' door: Eva Maria Staal

Aflevering 46 van het radioprogramma: 'Echt gebeurd'

Duur: 16 minuten. Te beluisteren op www.josekoster.nl/afbeeldingen/thuiskomen.mp3

Echt Gebeurd is een initiatief van Micha Wertheim en Paulien Cornelisse. De redactie bestaat verder uit Rosa van Toledo en Eva Maria Staal. www.echtgebeurd.net

Echt Gebeurd komt tot stand met steun van Comedytrain.

Productie: Nicolaas Vrijman

Deze aflevering is uitgezonden door de VPRO op donderdag 18 april 2013.

'Echt gebeurd' is een maandelijks radioprogramma waarin mensen op een klein podium mooie, bijzondere of grappige verhalen vertellen over iets dat zijzelf hebben meegemaakt. In aflevering 46 met als thema 'Thuiskomen' vertelt Eva Maria Staal haar verhaal over de lange weg naar de adoptie van haar kindje uit Peking.

Waar het krijgen van een kind doorgaans begint met bevruchting en een zwangerschap van negen maanden, begint adoptie met de aanvraag van een 'BKA'-nummer (Buitenlands Kind ter Adoptie) bij de Stichting Adoptievoorzieningen. Dat is de landelijke organisatie die in opdracht van het Ministerie van Veiligheid & Justitie voorlichting, voorbereiding en nazorg biedt. De gehele procedure – zie www.adoptie.nl – brengt Eva Maria Staal met haar verhaal tot leven.

Met de aanvraag van het BKA-nummer – dat menig kinderloos paar nieuwe hoop geeft op ouderschap – begon voor Eva Maria en haar man een procedure die niet alleen zes jaar duurde en twintigduizend euro kostte, maar die ook het volledig doorlichten van hun persoonlijke leven inhield. Hun woning werd geïnspecteerd en beiden werden ze psychologisch grondig aan de tand gevoeld met 300 vragen over hun relatie, familie, intenties, gedachten, motieven etc. etc. etc. Zoals in menige vragenlijst kwam één cluster van vragen telkens terug, zij het steeds net even anders geformuleerd. De vragen *'bent u voor lijfstraf?'* en *'kunt u motiveren waarom u kinderen wilt?'* kwamen in vele gedaantes voorbij.

De vraag waarom ze kinderen wilden bleef hen die zes jaar achtervolgen tot ze er op het laatst geen antwoord meer op wisten: *‘Als je er echt goed over na gaat denken, dan hoef je geen kinderen meer!’* vertelt Eva Maria, die vervolgens bij al haar vrienden is gaan polsen wat hun motivatie was. Veel verder dan *‘lijkt me leuk’* of *‘broertje of zusje voor de eerste’* kwam niemand. *‘Terecht’*, concludeert Eva Maria: *‘Omdat op die vraag ook geen antwoord is te geven!’*

Daarmee slaat ze de spijker op de kop. Op die vraag is geen antwoord te geven. Door niemand. Geen enkele ouder kan namelijk ten volle overzien wat ‘verantwoordelijk zijn’ voor een kind inhoudt (Alice van der Pas, HMO 7, blz. 21). Gelukkig ook maar, want wie zou er dan nog aan beginnen? *“Hoe bloemrijk en rozig men het zich ook voorstelt, het is een stap in het onbekende. Vaak komt aan het krijgen van kinderen niet eens een besluit te pas: het ‘gebeurt,’* legt Alice van der Pas uit aan Janneke van Bockel in ‘Uitvindboek voor ouders’ (Janneke van Bockel & Alice van der Pas, 2014)

Het stellen van deze vraag is ook niet fatsoenlijk. Blijkt de motivatie van ‘aspirant-adoptie-ouderparen’ niet al uit het moedig beginnen aan de adoptieprocedure na een vaak jarenlang proces van mislukte zwangerschappen of onvruchtbaarheid, en wellicht een malle molen aan onderzoeken en medische pogingen? Überhaupt moeten bij het afnemen van vragenlijsten vraagtekens worden gezet. Wat wil men ermee bereiken? Ze suggereren dat ‘iets’ in kaart gebracht kan worden, dat er een ‘goed’ en een ‘fout’ antwoord is en ze geven dus het gevoel van gewogen en beoordeeld worden. *‘Ouders worden door een vragenlijst getest als opvoeder (...) Ongeacht wat de ouder aankruist, het is een uitspraak over zichzelf, over een (nog onbekend) kind, over hun relatie en over zichzelf als ouder.’* (Alice van der Pas, HMO, 7 blz. 84).

Eva Maria en haar man deden hun best en kregen uiteindelijk de felbegeerde vergunning. Met zeven andere paren namen zij vervolgens deel aan de verplichte VIA cursus (Voorlichting voor Interlandelijke Adoptie) waarin thema’s aan bod komen die in adoptiegezinnen speciale aandacht verdienen. (http://adoptie.nl/m/adoptieprocedure_procedurestapvoorstep/mn/3/)

Tijdens de cursus, vertelt Eva Maria, wordt aan de deelnemers gevraagd uit welk land zij een kindje zouden willen adopteren. Opnieuw een toets? Heel voorzichtige antwoorden kwamen hierop, want stel dat je niet het goede antwoord geeft! Lenie echter, een klein, frêle, volks vrouwtje, zei zonder aarzelen: *‘Ik wil een neger uit Afrika, want ik heb zo’n fantasietje: als ik een neger uit Afrika adopteer, wordt hij later profvoetballer, want hij wordt natuurlijk één meter negentig. Het wordt een middenvelder. Als hij dan ‘s avonds thuiskomt van de training, tilt hij mij op en gooit me in de lucht, en dan zegt hij: “Zo moedertje, ik heb trek, heb je nog bananen?”’*

Over zoveel irreëel voorstellingsvermogen ontstond onmiddellijk commotie in de groep. Maar in het hoofd van Eva Maria werd het juist heel stil, want plotseling werd zij zich ervan bewust dat ook zij zo’n fantasie had. *Iedereen* moet zo’n fantasie hebben, realiseerde ze zich opeens. Die fantasie heb je gewoon *nodig* om de enorme wachttijd,

de beledigingen en schofferingen te overleven! Maar niemand sprak zich erover uit behalve Lenie.

De fantasie van Eva Maria heette: 'De aankomst van mij & mijn baby op Schiphol.' Stralend zou zij samen met haar blozende baby door de glazen deur op Schiphol verschijnen en werkelijk iedereen die ze kende zou staan wachten met ballonnen en spandoeken met 'welkom thuis'.

De realiteit bleek anders, om niet te zeggen afschuwelijk. Na een slopende reis van 16 uur met een oververhitte baby die niet wilde slapen, met turbulentie en ruzie met de stewardess, barstte de bom van zes jaar frustratie en onzekerheid. Eva Maria kreeg het te kwaad en kon niet meer stoppen met huilen. Met anderhalf uur vertraging kwam zij, als allerlaatste, uitgeput, onder de kots en de melk, behuild en gedesillusionneerd door de deur met een krijsende baby die alles deed behalve stralen. Niets was er meer over van 'haar moment'.

Zwangerschapswaanzin? Wat zegt de wetenschap?

Daniël Stern, hoogleraar psychologie en psychiatrie, en zijn vrouw beschrijven in 'Het eerste kind, de geboorte van een moeder' (Daniel N. Stern & Nadia Bruschweiler-Stern, 1998) het proces van 'moeder worden'. Volgens hen begint het tijdens de zwangerschap. De geest van de vrouw wordt dan een werkruimte waar zij een beeld creëert van haar baby en van zichzelf als moeder, om ruimte te maken voor de situatie waarin zij zich straks bevindt.

Precies dat wat Eva Maria vertelt over de irreële fantasieën van Lenie en van haarzelf, en haar ontdekking dat zij die nodig had om te overleven, bevestigt Daniël Stern in zijn beschrijving van deze eerste fase van moeder worden tijdens de zwangerschap:

(...) Meestal begint dit verbeeldingsproces pas echt na de levensvatbaarheid van de vrucht, na een maand of drie van de zwangerschap. In dit stadium beginnen de meeste aanstaande moeders te fantaseren over specifiekere karaktertrekken en uiterlijkheden van hun baby. In de periode tussen de vierde en de zevende maand laten de meeste moeders hun fantasie de vrije loop waarbij ze in gedachten een steeds gedetailleerder beeld krijgen van de baby.

Tijdens de achtste en negende maand gebeurt er iets heel interessants. Het beeld van de baby wordt niet verder uitgewerkt; het tegenovergestelde gebeurt: de moeder begint het uiterst volledige beeld van de denkbeeldige baby te ontmantelen. Dat is een heel logische stap. Bij de geboorte vallen de echte baby en de denkbeeldige baby voor het eerst samen en de moeder kan het zich niet veroorloven om een te grote kloof tussen de twee te laten ontstaan. Ze moet de echte baby en zichzelf beschermen tegen al te grote verschillen tussen de fantasieën en verwachtingen die ze in haar hoofd heeft gevormd. Ze moet schoon schip maken opdat zij en de echte baby contact kunnen maken zonder de storende werking van bagage uit het verleden.

En ditzelfde blijkt te gelden voor de voorbereiding op het moederschap bij adoptie, blijkt uit het verhaal van Lenie en Eva Maria. Ook bij de transitie naar niet-biologisch ouderschap draaien deze mentale processen op volle toeren. Niets dus om af te keuren, al die rare fantasieën van aanstaande ouders! Begrijpen graag!

Wat een prachtig inzicht. Dank Eva Maria voor het delen van dit persoonlijke en bijzondere verhaal. En respect voor alle (aanstaande) adoptieouders die dapper de procedure instappen die de Stichting Adoptievoorzieningen eist. Dat doet men met de beste bedoelingen, ongetwijfeld, maar helaas zonder kennis over (de groei naar) ouderschap. Rest nog de vraag of Lenie, vast een fantastische moeder met een enorm groot hart, haar zwarte jongen uit Afrika heeft gekregen. Of is zij door het openlijk delen van totaal irreële verwachtingen door de deskundigen ongeschikt bevonden voor ouderschap?

Beslist beluisteren deze aflevering! En niet alleen deze: alle afleveringen van dit radioprogramma met prachtige, waargebeurde verhalen, verteld door de mensen die ze zelf hebben meegeemaakt, zijn de moeite waard.

José Koster doceert, traint en coacht (teams) beroepskrachten en studenten in onderwijs, welzijn en zorg, in de (onderlinge) communicatie en de omgang met ouders, en leidt oudergerichte projecten. www.josekoster.nl

(ADVERTENTIE)

LOGAVAK | OPLEIDINGSGROEP

Cursus: Niet-sturende Communicatie

De methode Niet-sturende Communicatie (NSC) is in eerste instantie ontwikkeld voor de praktijk van de zorg en ondersteuning voor mensen met een matige en lichte verstandelijke beperking. Inmiddels is de methode uitgewerkt en universeel toepasbaar. Het is belangrijk voor cliënten en hun omgeving om de eigen meningen, gedachten, wensen, behoeften en belevenissen te kunnen uiten. De methode zet de cliënt écht centraal en biedt de mogelijkheid aan de cliënt om zelf sturing te geven aan gesprekken. Daarbij is bijzondere aandacht voor lichaamstaal. Door gebruik van video-analyse krijgen deelnemers direct zicht op verbeterpunten. De inhoud van de cursus wordt door de docent afgestemd op de deelnemers.

 Ries van den Nieuwenhuizen 2 dagen 23 januari 2015 & 13 februari 2015 € 295,-